

Torre de Pinós

Granollers

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Sector nord-est del terme municipal. A la Serra de Llevant. Vora uns dipòsits d'abastiment d'aigua.
Emplaçament	Des del carrer del Terme (al barri de Bellavista), a l'extrem est prendre camí cap al sud, uns 120 m.
Alçada:	224
Coordenades:	
Latitud:	41.613993186962
Longitud:	2.2997159510851
UTM Est (X):	441655
UTM Nord (Y):	4607156

Classificació

Número de fitxa	08096 - 87
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVII, XIX
Autoria de l'element:	Desconeguda
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	La construcció recent d'edificacions destinades a abastiment d'aigua a la ciutat ha degradat visualment l'espai on es troba aquesta edificació.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN des de 05/06/1985. Núm. registre BCIN: 916-MH. Núm registre BIC: R-1-51-5495. Decret 22/04/1949. Publicat al BOE:05/05/1949. Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Núm. S-02. Protecció de tipus I: Conservació estricta. dc., 05/06/1985 - 12:00
Data aprovació:	

Número inventari	IPA 1015; CCAA 15005
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	08095A003000470000KG

Fitxes associades:

[Casa dels Tagamanent](#)
[Retaule de Sant Esteve Protomàrtir de l'església parroquial de Granollers](#)

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo

Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00

Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana

Data de la darrera revisió: dl., 22/04/2024 - 12:17

Descripció

Torre de guaita del segle XVII, que pertanyia a la família dels Pinós, situada al punt més alt de la serra de Llevant (al nord). Des d'aquest emplaçament es té una vista panoràmica de tot el terme de Granollers i es podien controlar tots els camins.

Es tracta d'una torre de planta circular, amb la base lleugerament atalussada, a la qual li manca la meitat sud, precisament en el punt on se suposa que hi havia la porta. Té dues plantes d'alçada i està rematada per merlets. L'aparell és format a base de còdols de riu lligats amb argamassa de calç; tant a l'interior com a l'exterior es conserven restes d'arrebossat. Té uns 4 m de diàmetre i 10 m d'alçada; i els murs presenten una gruixària de 65 cm.

A 3 m del terra es conserven els forats de l'embigat del sostre de la planta baixa o de les bastides. I s'intueix l'existència de verdugades (filades horitzontals) fetes amb pedres de mida més grossa que la resta de l'aparell. A uns 6 m d'alçada hi ha les restes d'una falsa volta de maons a plec de llibre (originària de la construcció del segle XVII) que cobria la planta pis. Al capdamunt s'observa l'encaix de la plataforma superior.

Aquesta torre tenia control visual de tots els camins que creuaven Granollers: a l'est el de Cardedeu i Girona; al sud-est el de la Roca i Mataró; al sud el Camí Ral de Barcelona; a l'oest el de Caldes; i al nord el de Vic. D'altra banda, a la Serra de Ponent hi havia la Torre de can Casaca: una torre telegràfica ja del segle XIX.

Observacions:

Després de l'excavació arqueològica, el mateix anys 2003 la torre es va consolidar.

Abans que s'hi fes l'excavació es creia que la Torre de Pinós havia estat construïda al segle XIV. També s'havia relacionat amb una escena del retaule de Sant Esteve de Granollers (obra gòtica propietat del MNAC). Concretament, amb l'escena titulada "Alliberament del cavaller Galceran de Pinós" (MNAC, 24.147). Aquest cavaller va ser fet presoner dels andalusins l'any 1147 a les costes

d'Almeria. Segons diu la llegenda, el noble Galceran i el seu company el senyor del castell de Suil, foren tancats a la presó de Granada, on van romandre durant cinc anys. El cabdill musulmà demanava un fort rescat pel seu alliberament i quan la família de Galceran havia reunit la quantitat necessària es va produir l'alliberament miraculós que havien demanat a Sant Esteve. A la taula es representa el moment en què els dos nobles surten de la presó i són acollits per Sant Esteve i Sant Genís sota aparença d'àngels. Els dos cavallers tenen el cap cobert amb bonets, vesteixen armadura sobre la que porten sobrevesta curta amb les ensenyes dels seus llinatges, pinyes el de Pinós i garbes de blat el de Santcerni. Els guardians de la fortalesa, que presenciaven l'escena amb aire absent, vesteixen a la manera de soldats granadins del segle XV, amb un escut de la ciutat, cotes i cuirasses clavetejades i turbant amb casc. Porten llança, espasa i escut (DANTÍ, 1997).

Història

Aquesta torre de vigilància pertanyia a la família nobiliària dels Pinós, vinculada a Granollers des del segle XVII. Aquest destacat llinatge va tenir un paper rellevant en la Guerra de Successió. Segons els resultats de la intervenció arqueològica que s'hi va portar a terme l'any 2003, la torre s'hauria construït entorn del segle XVII. La referència documental més antiga la trobem en un document de 1752, on hi consta que s'havia utilitzat com a colomar. Per tant, ha de ser anterior, però en documents més antics no consta perquè els Pinós no rebien censos per aquesta torre. L'ús com a colomar lliga amb la funció de la torre com a vigilància. És sabut que els coloms han estat utilitzats des d'antic com a missatgers en temps de guerra.

Al segle XIX la torre fou reformada amb el reforç de merlets i d'espitlleres, i s'hi va fer un nou paviment al terrat. Molt probablement es pot vincular amb la fortificació de Granollers el 1875 a causa de la tercera Guerra Carlina. Aleshores la vila va patir un assalt que es va acabar amb el segrest d'hostatges, entre ells l'alcalde. L'excavació arqueològica va documentar, en aquesta època, la sembra d'un camp de vinya a l'entorn de la torre. Finalment, ja al llarg del segle XX es produí l'esfondrament progressiu de la torre.

Pel que fa al llinatge dels Pinós, cal dir que es remunta al segle XI. És originari del nord de Catalunya, on posseïa àmplies terres. A Granollers hi van arribar a mitjans del segle XVII, a través del matrimoni de Josep Galceran de Pinós amb Maria de Rocabertí, descendent dels nobles de Tagamanent. A Granollers els Rocabertí tenien el seu casal al carrer de Sant Roc. És conegut com a Casa Tagamanent. Dels nou fills d'aquest matrimoni en van destacar dos: Miquel i Josep, per la seva intervenció en la vida política, social i econòmica de finals del segle XVII i principis del XVIII. Especialment, per la seva vinculació a la Guerra de Successió com a defensors de la causa austriacista. Miquel de Pinós i Rocabertí, l'any 1710, davant la falta d'efectius per a les tropes, va demanar que la vila de Granollers contribuís a la causa amb 50 homes. A canvi, s'atorgaria als voluntaris fadrins agremiats el dret a rebre el grau de mestre. Per la seva banda, Josep Galceran de Pinós i Rocabertí, com a delegat del Consell de Barcelona, anà a rebre Felip V a Martorell, el qual li atorgà el títol de marquès de Barberà (1702). Després, però, es convertí en acèrrim defensor dels austriacistes. Durant el setge final de l'Onze de Setembre de 1714 fou un dels portadors de la bandera de Santa Eulàlia, que es va treure per donar ànims als assetjats. Acabada la guerra, va ser deportat i va morir fora de Catalunya (informació extreta del plafó informatiu "Torre de Pinós", amb textos de Cinta Cantarell).

Bibliografia

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Granollers. Document administratiu.

DANTÍ RIU, Jaume (comissari) (1997). *Entra a l'església gòtica de Granollers, Catàleg de l'exposició*, Granollers, Museu de Granollers.

PATRIMONI (1985). *Patrimoni Històric Arquitectònic*. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

ROMERO, F. Xavier et al. (2000). Turisme naturalista. Granollers: Taller d'Ocupació "la Font". Document mecanografiat.

TORRE PINÓS, La (1997). La Torre Pinós. Expedient 3.787-29-97. Ajuntament de Granollers. Servei d'Obres i Projectes. Granollers.

Enllaços d'interès:

[Pobles de Catalunya](#)

[Memòria de l'excavació arqueològica de 2003](#)

